

Nr.2167/ 14.02.2024

Către toate unitățile de învățământ gimnaziale și liceale

În atenția directorilor unităților de învățământ,
coordonatorilor pentru proiecte și programe educative școlare și extrașcolare, diriginților

SCRISOARE METODICĂ

Stimați colegi,

Indiferent de alternativele în care ne realizăm activitatea didactică, continuăm să rămânem aceeași echipă de responsabili, diriginți-model, ambasadori ai educației pentru creativitate și inovare.

Având în vedere analiza activității de predare-învățare-evaluare la disciplinele Consiliere și dezvoltare personală, Consiliere și Orientare (curriculumul aplicat, strategiile didactice, metodele de predare-învățare și instrumentele de evaluare utilizate, precum și rezultatele elevilor la olimpiade, concursuri naționale, regionale și județene), vă reamintim Cadrul normativ privind organizarea procesului de învățământ în anul școlar 2023- 2024.

1. Prioritățile educației, pentru anul școlar 2023-2024, la disciplinele și domenii:

- 1.1.Prezentarea ghidurilor metodologice pentru disciplina Consiliere și orientare, destinate cadrelor didactice.
- 1.2.Utilizarea *metodelor moderne de predare – învățare – evaluare diferențiate, conform nevoilor educative ale elevului vizând dezvoltarea gândirii critice, premisă a alfabetizării științifice și diminuării riscului de analfabetism funcțional*, respectiv realizarea de *activități asistate de tehnologie și internet*.
- 1.3.Elaborarea și implementarea de programe/proiecte/activități de abilitare curriculară pe discipline de studiu/niveluri de studiu, cu accent pe: *proiectare curriculară, evaluarea la clasă, evaluarea la competițiile școlare*, în parteneriat cu centrele de formare județene.
- 1.4.Monitorizarea organizării și desfășurării competițiilor și concursurilor școlare în anul școlar 2023 – 2024.
- 1.5.Actualizarea programelor și a regulamentelor specifice pentru competițiile și concursurile școlare cu noile programe (la nivel gimnazial și liceal) în conformitate cu reforma curriculară.
- 1.6.Implementarea *curriculumului național centrat pe competențe-cheie*: elemente de noutate promovate în cadrul proiectului "Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți"-CRED.

2. Cadrul normativ privind organizarea procesului de învățământ

- 2.1. O.M.E. nr. 3800/2023 privind structura anului școlar 2023- 2024.
- 2.2. O.M.E.C nr.5483/2022 privind Regulamentul de Organizare și Funcționare a Instituțiilor de Învățământ Preuniversitar
 - Nota 128RS/26.08.2021 – prof. diriginți nu solicită/colectează și prelucrează informații cu privire la locul de muncă, ocupația sau profesia părinților/reprezentanților legali ai elevilor;
- 2.4. Curriculum național: planurile-cadru, programele și manualele școlare, în vigoare:

- Ordinul ministrului Educației Naționale nr. 3.393/28.02.2017 privind aprobarea programelor școlare pentru învățământul gimnazial;

2.5.Programele școlare pentru învățământul gimnazial utilizate în anul școlar 2023-2024 la

disciplina **Consiliere și dezvoltare personală**. Pot fi accesate la adresa: <https://rocnee.eu/programescolare/>

- Consiliere și Orientare cls. IX-XII/Dirigenție (Programe Școlare – O.M.E.C Nr. 5287/2006 și O.M.E.C Nr. 5132/2009 privind activitățile specifice funcției de diriginte)

2.6.MANUALELE de CONSILIERE ȘI DEZVOLTARE PERSONALĂ (clasele V-VIII) se pot accesa pe www.manuale.edu.ro

- **REPERE METODOLOGICE ÎN CONSILIERE ȘI ORIENTARE PENTRU TRANZIȚIA DE LA CLASA a VIII-a LA CLASA a IX-a** https://www.edu.ro/repere_metodologice_aplicare_curriculum_clasa_IX

Recomandă modalități prin care profesorii pot realiza, în anul școlar 2023 - 2024, reducerea decalajelor între ceea ce trebuia să fie predat conform planificării calendaristice, ceea ce s-a predat efectiv și ceea ce elevii au reușit, de fapt, să învețe.

- **Elemente ale profilului de formare al absolventului de liceu**
- **Elemente programatice cu privire la consilierea și orientarea (liceu);precizări privind activitățile de dirigenție**
 - O.M.E.N nr. 3238/2021 metodologia privind dezvoltarea curriculumului la decizia școlii
 - O.M.E.N nr. 5765/15.10.2020 documente de politici curriculare realizate în cadrul proiectului CRED repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea curriculumului național, cadrul de referință al curriculumului național

Programe școlare în vigoare pentru consiliere și orientare în liceu

- Concluzii ale unor rapoarte tematice cu relevanță în consiliere și orientare
- **Considerații generale și idei practice pentru estimarea nivelului de dezvoltare a competențelor de consiliere și orientare la finalul clasei a VIII-a în vederea planificării activităților de consiliere și orientare**
- Evaluarea gradului de achiziție a competențelor din anii școlari anteriori (ciclul gimnazial)
- Evidențierea continuităților între curriculum existent pentru liceu și cel aflat în vigoare pentru învățământul gimnazial

Recomandări pentru construirea și dezvoltarea noilor achiziții în clasa a IX-a

1. competențe cheie, competențe generale și competențe specifice
2. activități de învățare
3. sugestii metodologice
4. feedback și evaluare
5. intervenții personalizate (elevi în categorii de risc, învățare on-line, situații de criză etc.)
6. bune practici și experiențe ale practicienilor în educație

3.PLANIFICAREA CALENDARISTICĂ – *document proiectiv*

Planificarea calendaristică reprezintă un document proiectiv, necesar realizării activităților didactice care permite asocierea, într-un mod personalizat, a elementelor programei (competențe specifice și conținuturi), în cadrul unităților de învățare. Acestea le sunt alocate unități de timp (număr de ore și săptămâni) considerate ca optime de către cadrul didactic, pe parcursul unui an școlar.

În elaborarea planificării calendaristice **programa școlară reprezintă documentul de referință**. După lectura atentă și integrală a programei școlare, elaborarea planificării calendaristice presupune parcurgerea următoarelor etape:

- I. **Consultarea setului de programe școlare pentru învățământul gimnazial și sesizarea elementelor, fie insuficient structurate/neabordate, fie deja predate/învățate, în raport cu programa clasei a IX-a;**
- II. **Anticiparea unor eventuale probleme de învățare în contextul identificării unor discontinuități între achizițiile potențiale la sfârșitul clasei a VIII-a și cele așteptate la nivelul clasei a IX-a;**
- III. **Realizarea de conexiuni între componentele estimate a fi insuficient asimilate/neasimilate și programa pentru clasa a IX-a;**

Planificarea calendaristică anuală **nu se realizează pe baza manualelor școlare**, acestea fiind materiale curriculare adresate elevilor.

3.1.PROIECTAREA DOMENIILOR/ UNITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE

pentru disciplina „CONSILIERE ȘI DEZVOLTARE PERSONALĂ”

Conceptul de unitate de învățare are rolul să materializeze conceptul de demers didactic personalizat, flexibilizând proiectarea didactică și definind în acest sens pentru practica didactică premise mai bine fundamentate din punct de vedere pedagogic. Identificarea unei unități de învățare se face prin tema acesteia. Stabilirea temei de către profesor pe baza lecturii programei, utilizând surse diverse, este primul pas în identificarea unităților de învățare în care va fi împărțită materia anului școlar, respectiv, în organizarea unui demers didactic personalizat. Din punct de vedere formal, proiectul unei unități de învățare poate fi realizat potrivit modelului de mai jos.

COMPETENȚE GENERALE

(OME nr. 3393 / 28.02.2017, ANEXA 2-Programa școlară pentru disciplina Consiliere și dezvoltare personală, clasele V-VIII):

1. Adoptarea atitudinilor pozitive față de sine și a unui stil de viață sănătos și echilibrat
2. Relaționarea armonioasă cu ceilalți în contexte școlare și extrașcolare
3. Reflectarea asupra motivației și eficacității strategiilor pentru progres în învățare
4. Luarea deciziilor legate de continuarea studiilor și carieră prin valorificarea informațiilor despre sine, educație și ocupații.

Conținuturi (detalii)	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
<p>[se menționează detalieri de conținut care explicitează anumite parcursuri]</p> <p>(conf. OME nr. 3393/28.02.2017, ANEXA 2-Programa școlară pentru disciplina Consiliere și dezvoltare personală, clasele V-VIII); <i>Repere metodologice în consiliere și orientare pentru tranziția de la clasa a VIII-a la clasa a IX-a</i></p>	<p>[se precizează numărul criterial al competențelor specifice din programa școlară]</p> <p>(conf. OME nr. 3393/28.02.2017, ANEXA 2-Programa școlară pentru disciplina Consiliere și dezvoltare personală, clasele V-VIII); <i>Repere metodologice în consiliere și orientare pentru tranziția de la clasa a VIII-a la clasa a IX-a</i></p>	<p>[vizate/recomandate de programa școlară sau altele adecvate pentru realizarea competențelor specifice]</p> <p>(conf. OME nr.3393/28.02.2017, ANEXA 2-Programa școlară pentru disciplina Consiliere și dezvoltare personală, clasele V-VIII); <i>Repere metodologice în consiliere și orientare pentru tranziția de la clasa a VIII-a la clasa a IX-a</i></p>	<p>[se precizează resurse de timp, de loc, material didactic, forme de organizare a clasei]</p>	<p>[se menționează metodele, instrumentele sau modalitățile de evaluare utilizate]</p>

3.2.PLANIFICAREA CALENDARISTICĂ ANUALĂ

Planificarea calendaristică reprezintă un document proiectiv, necesar realizării activităților didactice care permite asocierea, într-un mod personalizat, a elementelor programei (competențe specifice și conținuturi), în cadrul unităților de învățare. Acestea le sunt alocate unități de timp (numar de ore și săptămâni) considerate ca optime de către cadrul didactic, pe parcursul unui an școlar.

În elaborarea planificării calendaristice programa școlară reprezintă documentul de referință. După lectura atentă și integrală a programei școlare, elaborarea planificării calendaristice presupune parcurgerea următoarelor etape:

1. asocierea competențelor specifice și a conținuturilor prezentate în programa școlară;
2. stabilirea unităților de învățare;
3. stabilirea succesiunii parcurgerii unităților de învățare;
4. stabilirea bugetului de timp necesar pentru fiecare unitate de învățare.

Planificarea calendaristică anuală nu se realizează pe baza manualelor școlare, acestea fiind materiale curriculare adresate elevilor. Din punct de vedere formal, planificarea calendaristică anuală poate fi realizată potrivit modelului de mai jos:

Domeniul de conținut/Unități de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. de ore	Săptămâna*	Observații
[se menționează titluri/teme]	[se precizează numărul criterial al competențelor specifice din programa școlară]	[din conținuturile programei școlare]	[stabilite de către cadrul didactic]	[se precizează săptămâna sau săptămânile] *	[se menționează, de exemplu, modificări în urma realizării activității didactice la clasă și semestrul]

*notația se poate realiza prin precizarea explicită a săptămânii/săptămânilor, spre exemplu 11-15.09, sau se poate nota sub forma generică S1, pentru săptămâna 1 sau perioada S1-S3 pentru săptămânile 1-3

4. PROIECTUL DIDACTIC - componente

Data:.....

Unitatea de învățământ:.....

Profesor:

Clasa:

Disciplina: Consiliere și dezvoltare personală/Consiliere și orientare

Domeniul de conținut/Unitatea de învățare: conf. OME nr. 3393/28.02.2017, ANEXA 2-Programa școlară pentru disciplina

Consiliere și dezvoltare personală, clasele V-VIII)

Titlul lecției: conf. OME nr. 3393/28.02.2017, ANEXA 2-Programa școlară pentru disciplina

Consiliere și dezvoltare personală, clasele V-VIII), *Repere metodologice în consiliere și orientare pentru tranziția de la clasa a VIII-a la clasa a IX-a, NU titlul din manual.*

Tipul lecției:.....

COMPETENȚE SPECIFICE: conf. OME nr. 3393/28.02.2017, ANEXA 2-Programa școlară pentru disciplina

Consiliere și dezvoltare personală, clasele V-VIII), dar nu mai mult de trei, în funcție de nivelul de performanță, vârstă, situație de învățare în context nonformal etc.

STRATEGII ȘI METODE DIDACTICE:.....

RESURSE MATERIALE ȘI PROCEDURALE (inclusiv platforme educaționale, resurse educaționale deschise cu utilizarea tehnologiei informațiilor etc) :.....

SCHEMA LECȚIEI (*se vor utiliza activitățile de învățare din OME nr. 3393/28.02.2017, ANEXA 2-Programa școlară pentru disciplina

Consiliere și dezvoltare personală, clasele V-VIII). Schema lecției va fi notată pe tablă, de către cadrul didactic și de către elevi în fișa, pentru portofoliu.

4. Modele de învățare:

4.1. **Învățarea experiențială**, prin care elevul este implicat direct și activ într-o experiență concretă de învățare, relevantă pentru viața sa și pentru contextul specific în care trăiește, utilizând observarea și analiza critică a propriilor percepții și reprezentări, stări, comportamente, atitudini, experimentarea activă a ceea ce a învățat în situații noi, reflecția personală asupra experiențelor trăite;

4.2. **Învățarea socială și comunicațională**, care încurajează învățarea prin observarea celorlalți, prin conversațiile structurate cu ceilalți și prin colaborarea și cooperarea cu aceștia, utilizând variate modalități de comunicare (conversația în perechi, conversația de grup, dezbateră etc.);

4.3. **Învățarea reflexivă**, prin care elevul analizează propriile sale experiențe de învățare pentru a-și îmbunătăți strategiile și instrumentele de învățare eficiente în situații viitoare (autoevaluarea, evaluarea în perechi, jurnalul de învățare, jurnalul de observare, comentarii reflexive etc.).

Ca urmare, *activitățile la ora de Consiliere și dezvoltare personală* se pot derula astfel:

- a. **Explorare/experimentare concretă** (trăiesc, simt, exersez, testez, analizez, experimentez o secvență de învățare și reflectez asupra acestei experiențe)
- b. **Comunicare și observare** (comunic cu ceilalți despre această experiență, relatez propria mea perspectivă și ascult perspectivele celorlalți)
- c. **Reflecție** (Ce anume din tot ce am experimentat este important pentru mine? Ce iau cu mine din această experiență? Ce îmi propun să fac pentru a aplica ce am învățat?).

Strategii didactice

5. STRATEGII DIDACTICE

A) inspirate din modelele ale **învățării experiențiale**, aplicate ca o combinație de metode, tehnici și instrumente didactice, precum:

1. **Exercițiul**: exerciții de autocunoaștere și intercunoaștere, exerciții de ascultare activă, exerciții de formulare a feedbackului, exerciții de planificare și monitorizare a învățării, brainstorming pe o temă dată, realizarea de hărți mentale pornind de la un concept relevant, exerciții de gândire critică;
2. **Jocul de rol și simularea**: pentru interpretarea unor stări, emoții și acțiuni ale unor personaje din povestirile, filmulețele vizionate sau ale unor personaje reale din viața elevilor;
3. **Studiul de caz**: pentru identificarea caracteristicilor pozitive și a limitelor unor personaje, situații, stări, emoții din viața reală a elevilor sau prezentate în materiale audio-video, a unor practici și modele care să ofere exemple de comportament;

4. **Proiectul:** pentru documentarea asupra unor ocupații, realizarea unor colaje pe o temă dată, realizarea unor produse personale sau de grup ca rezultate ale învățării, monitorizarea activității de învățare/timp liber, activități de planificare a învățării, realizarea unor proiecte de identificare a caracteristicilor unor ocupații;
 5. **Investigația:** formularea unor ipoteze cu privire la strategiile personale de învățare și stilul de viață sănătos și verificarea acestora prin activități de monitorizare a progreselor în învățare, realizarea unor investigații simple despre ocupații, viața unor personalități, realizarea de interviuri între colegi, în familie, în școală, cu personal al unor companii vizitate; aplicarea de chestionare de autocunoaștere, de interese și aptitudini;
 6. **Metode art-creative:** utilizarea unor modalități artistice de exprimare a emoțiilor prin desen, mișcare, mimă, modelaj, piese de teatru, exerciții de energizare.
- B) **Strategii didactice** inspirate din modele ale **învățării sociale și comunicaționale**, aplicate ca o combinație de metode și tehnici și instrumente didactice precum:
1. **Interviul** cu persoane resursă pentru identificarea caracteristicilor de personalitate care le-au determinat alegeri de viață și carieră;
 2. **Povestirea** unor situații din viața elevilor, analiza unor povestiri despre personaje reale sau fictive aflate în situații dificile;
 3. **Explicația** utilizată într-o manieră creativă, pentru clarificarea unor concepte cheie cu care se operează la disciplina *Consiliere și dezvoltare personală*, precum: carieră, stil de viață sănătos, asertivitate, învățare eficientă, stres, motivație, perseverență, situații de criză, emoții, portofoliul de învățare;
 4. **Demonstrația** pentru a oferi elevilor modele de completare a unor chestionare sau fișe de lucru, pentru analiza unor comportamente dezirabile în situații de stres, pentru explorarea unor modele de tehnici de învățare eficientă, de rezolvare a conflictelor, de negociere;
 5. **Conversația în perechi/grup, cercul de discuții** pentru împărtășirea în perechi/grup a unor experiențe personale privind succesul sau insuccesul în învățare, situații de discriminare, situații de frustrare sau de inspirație în școală, în familie, în cercul de prieteni, relatarea unor călătorii și a evenimentelor de învățare ocazionate de acestea;
 6. **Forumul/dezbaterea/teatru forum** pentru identificarea soluțiilor la probleme precum onestitatea față de sine și față de ceilalți, situații de discriminare, comportamentul în medii virtuale, rețele sociale online;
 7. **Cafeneaua publică** pentru identificarea în comun a unor soluții creative pentru rezolvarea și planificarea unor situații privind învățarea (Cum ne pregătim pentru examen?, Ce contează pentru noi atunci când facem alegeri?, Cum luăm o decizie?), alegerea traseului școlar și profesional, stilul de viață sănătos.
- C) **Strategii didactice** inspirate din modele ale **învățării reflexive**, aplicate ca o combinație de metode, tehnici și instrumente didactice, precum:
1. **Formularea de întrebări** privind experiențele de învățare la diferite discipline;
 2. **Problematizarea**, pentru identificarea unor soluții în situații de nereușită școlară, situații de stres, situații de criză, luarea unor decizii;

3. **Realizarea unui plan personal de educație și carieră**, utilizând analiza SWOT a factorilor care pot influența decizia personală referitoare la educație, carieră și stil de viață: școala, familia, mass-media, prietenii, profilul de personalitate etc.;
4. **Portofoliul personal de învățare**: înregistrarea/documentarea procesului de învățare prin text scris, desen, audio/video sau în format online;
5. **Evaluare art-creativă** prin utilizarea unor modalități artistice de evaluare a învățării prin desen, mișcare, modelaj, galeria învățării, piese de teatru.

6.Modalități de evaluare

În cadrul disciplinei *Consiliere și dezvoltare personală* procesul de evaluare vizează aprecierea măsurii în care au fost **dezvoltate competențele specifice**, formulate în prezenta programă. Progresele/dificultățile înregistrate de către fiecare elev în dezvoltarea competențelor specifice vor fi comunicate periodic, individual, părinților.

La ora de Consiliere și dezvoltare personală (clasele V-VIII) nu se vor acorda note.

Evaluarea va avea în vedere **progresul fiecărui elev** și va fi realizată atât pe parcursul procesului de învățare, cât și prin evaluare sumativă, la final de semestru/an școlar/ciclu de învățământ.

La ora de *Consiliere și dezvoltare personală*, o atenție deosebită va fi acordată constituirii **portofoliului** personal de învățare, înțeles atât ca proces de învățare, dar și ca produs al învățării elevilor.

6.1. Evaluarea formativă sau de progres, prin realizarea portofoliului personal de învățare La fiecare oră de *Consiliere și dezvoltare personală*, elevii vor colecta, selecta și organiza în format clasic sau digital, dovezi ale parcursului școlar, care se vor constitui pas cu pas într-un **portofoliu personal de învățare**. Portofoliul poate cuprinde elemente precum:

- a) **Produse ale activității de învățare individuală sau de grup**: planul personal de educație și carieră, hărți mentale, rezultate ale completării unor chestionare, texte scrise, rezultate/produse ale proiectelor, planuri de monitorizare a timpului de învățare, instrumente de monitorizare a activității de învățare, produse ale activităților de evaluare art-creativă: postere, desene, colaje, fotografii;
- b) **Diplome și certificate** de participare la activități școlare și extrașcolare sau la activități de voluntariat, relevante pentru dezvoltarea competențelor vizate la disciplina *Consiliere și dezvoltare personală*;
- c) **Fișe de autoevaluare/reflecție**: completate de către fiecare elev în timpul, la finalul unei activități sau după un set de activități care contribuie la dezvoltarea unei anumite competențe specifice; acestea surprind reflecții personale în raport cu activitățile în care s-a implicat elevul și cu progresul său în învățare;
- d) **Fișe de feedback în perechi sau în grup**: completate în timpul, la finalul unei activități sau după un set de activități care contribuie la dezvoltarea unei anumite competențe specifice cu privire la progresul în învățare al elevului;
- e) **Fișe de feedback din partea profesorilor**: completate în timpul, la finalul unei activități sau după un set de activități care contribuie la dezvoltarea unei anumite competențe specifice; acestea surprind evaluarea

profesorului cu privire la progresul în învățare al elevului, pe baza unor modalități variate de evaluare precum: observarea sistematică a elevului în timpul activităților, aprecierea produselor activității, analiza comportamentelor și atitudinilor, evaluarea proiectelor individuale și de grup, a fișelor de lucru, a activităților practice, a progresului în realizarea portofoliului personal;

- f) **Resurse pentru învățare:** liste bibliografice, linkuri web cu informații relevante pentru anumite teme, notițe realizate în timpul orei sau în timpul individual de învățare, chestionare și fișe de lucru oferite la clasă de către profesor, imagini relevante colectate din diferite surse.

6.2. Evaluarea sumativă la final de an școlar/ciclu gimnazial va cuprinde:

- a) **Prezentarea portofoliilor personale de învățare.** Elevii vor realiza prezentări ale celor mai bune piese din portofoliul personal de învățare într-o manieră creativă, fie în clasă în activități dedicate evaluării finale, fie în școală, sub forma unui eveniment organizat de către elevi cu sprijinul cadrului didactic. Un exemplu ar putea fi organizarea în școală a unor evenimente de prezentare a portofoliilor personale de învățare ale elevilor de tipul *Galeria portofoliilor de învățare*, la care pot fi invitați părinți, profesori de alte discipline, reprezentanți ai agenților economici, reprezentanți ai comunității locale etc. Elevii pot pregăti cu ajutorul profesorului fișe de feedback din partea colegilor și a invitaților, pe care le vor adăuga ulterior în portofoliul personal de învățare.
- b) **Fișa de autoevaluare/reflecție a elevilor.** La final de semestru/an școlar elevii vor completa o fișă sintetică de autoevaluare privind progresul în învățare, pe baza fișelor de autoevaluare formativă și oferind dovezi din portofoliul personal de învățare.
- c) **Fișa de feedback din partea profesorului privind progresul elevului.** Aceasta se va referi la evoluția, progresul în învățare și nivelul de dezvoltare al competențelor specifice propuse în fiecare an școlar la disciplina *Consiliere și dezvoltare personală*. Fișa va oferi o sinteză a evaluărilor de parcurs din timpul semestrului/anului școlar cu privire la progresul elevului și va cuprinde recomandări pentru elev și pentru părinți cu privire la aspectele care pot fi îmbunătățite în următoarea etapă.

INSPECTOR ȘCOLAR GENERAL,
PROF. MITREA STELUȚA-IULIANA

Inspector școlar pentru Educație permanentă
și activități extrașcolare,
prof. Dinu Gica